

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 160/2025
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Јасмине Стаменковић и Татјане Ђурица, чланова већа, у парници по тужби тужиоца ЈКП „Градска чистоћа“ Београд, чији је пуномоћник Немања Влчек, адвокат из ..., против тужених: Грађевинско предузеће „TOTAL ENGINEERING“ ДОО Београд; „TVI“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Владимир Стошић, адвокат из ... и „ТОП ГЕО“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Милица Стељић, адвокат из ..., ради повраћаја датог, вредност предмета спора 23.388.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4082/24 од 04.12.2024. године, у седници одржаној дана 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4082/24 од 04.12.2024. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 1271/20 од 18.01.2024. године, у ставу првом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се обавезу тужени, да му солидарно плате 23.388.000,00 динара са законском затезном каматом на појединачне износе и од датума ближе наведених у том ставу изреке првостепене пресуде, до исплате. У ставу другом изреке обавезан је тужилац да туженима надокнади трошкове парничног поступка од 234.000,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Решењем Привредног суда у Београду П 1271/20 од 27.05.2024. године обавезан је тужилац да туженима солидарно плати трошкове парничног поступка од 1.407.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4082/24 од 04.12.2024. године, у ставу првом изреке, одбијене су жалбе тужиоца као неосноване, па су потврђени пресуда Привредног суда у Београду П 1271/20 од 18.01.2024. године и решење Привредног суда у Београду П 1271/20 од 27.05.2024. године. У ставу другом изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због свих законом прописаних разлога са предлогом да Врховни суд укине нижестепене пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..10/23 – др. закон) Врховни суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Наводи којима ревидент указује на то да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из чл. 374. став 1. у вези чл. 396. став 1. ЗПП јер је пропустио да цени жалбене наводе тужиоца у којима указује да је нејасно како је првостепени суд дошао до закључка да су се судски вештак Јасминка Поповић Цветић и судски вештак Бојан Граовац усагласили да су тужени испунили своју уговорну обавезу и изградили објекте на које су се обавезали и да је нејасно је како је првостепени суд закључио да је из налаза и мишљења утврђено да је могуће без издатих локацијских услова изградити пројекат, који је усклађен са локацијским условима, јер су у питању правила градње преузета из планских докумената која су наводно врло предвидива, нису разлог за изјављивање ревизије. Садржина другостепене одлуке, којом се одбија жалба, прописана је у члану 396. ст. 2. Закона о парничном поступку, па у том погледу другостепени суд није у обавези да детаљно образлаже своју одлуку уколико прихвата чињенично стање утврђено пред првостепеним судом, као и примену материјалног права. Суштински ревидент указује на погрешну примену чл. 8. Закона о парничном поступку који се тиче оцене доказа од стране првостепеног суда, што не може бити разлог за изјављивање ревизије.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.12.2017. године парничне странке су закључиле Уговор о јавној набавци услуга, и то: тужилац, у својству наручиоца посла и тужени „TOTAL ENGINEERING“ ДОО Београд, као носилац посла испред конзорцијума који су сачињавали поред „TOTAL ENGINEERING“ ДОО Београд и Привредна друштва „TVI“ ДОО Београд и „ТОП ГЕО“ ДОО Београд, а који је за предмет имао израду урбанистичко - техничке документације за изградњу рециклажних дворишта, сортирних станица и трансфер станица у свему према прихваћеној понуди од 09.11.2017. године. Предмет понуде је била израда урбанистичко - техничких пројеката за 8 локација у Београду, који обухватају: израду урбанистичко - техничког пројекта са пројектом парцелација, идејног решења за потребе прибављања локацијских услова и пројекта за грађевинску дозволу за потребе прибављања грађевинске дозволе, као и пројекта за извођење у обиму и на начин дефинисан техничком спецификацијом. Тужени „TOTAL ENGINEERING“ ДОО Београд је предао банкарску гаранцију тужиоцу, као средство обезбеђења „за добро извршење посла“ као обавезан услов за закључење уговора у поступцима јавних набавки, предвиђен конкурсном документацијом, чланом 9. уговора, а све у смислу члана 61. Закона о јавним набавкама („Сл. Гласник“ бр. 124/2012-3, 14/2015-13 и 68/2015-4). Тужени су израдили предметне пројекте у складу са уговором, прихваћеном понудом, расположивом документацијом и подацима достављеним од стране тужиоца и надлежних органа, што је утврђено из записника о примопредаји, CD-а и налаза и мишљења судског вештака, Драгане Отовић. Спровођење процедуре преко СЕОР (Централа евиденција обједињених процедура за издавања грађевинских

дозвола Агенције за привредне регистре) система обједињене процедуре и спровођење било којих других управних поступака ради прибављања било каквих дозвола или сагласности државних органа - није била уговорна обавеза тужених, већ је обавеза тужиоца, као инвеститора, што је утврђено из садржине уговора и налаза и мишљења судских вештака Јасминке Поповић Цветић и Бојана Граовца. Тужени су и после предаје пројеката, односно примопредаје урбанистичко - техничке документације, радили на доради и допуни урбанистичких пројеката, што је утврђено из записника са састанака и изјава саслушаних законских заступника и сведока. Дана 19.03.2018. године, парничне странке су сачиниле Записник о квалитативном пријему пројекта по јавној набавци бр. О.П. 60/17, који је потписан од стране овлашћеног лица тужиоца, као наручиоца, АА – директора сектора рециклаже и носиоца посла тужених, ББ, којим је констатовано да је првотужени „TOTAL ENGINEERING“ ДОО благовремено доставио пројекте у свему према прихваћеној понуди од 09.11.2017. године. Налог тужиоца за израду пројеката дат је 19.12.2017. године. Тужилац, у периоду 19.03.2018. - 24.10.2019. године, није приговорио туженима на предметне пројекте како у квалитативном, тако ни у квантитативном смислу, нити је рекламирао исте, усмено, а ни у писаном облику. Тужилац није активирао банкарску гаранцију за „добро извршење посла“. На основу закљученог уговора и потписаног записника, тужилац је исплатио првотуженом „TOTAL ENGINEERING“ ДОО целокупан износ од 23.388.000,00 динара, у којем је садржан и ПДВ од 20%, предвиђен као укупна вредност набавке закључно са даном 15.06.2018. године.

Тужилац је израдио свих 8 урбанистичких пројеката. Од стране Секретаријата су потврђена три урбанистичка пројекта, који су основа за издавање локацијских услова, али ни за једну од 8 локација нису исходовани локацијски услови.

Тужилац је поднео само један захтев за издавање локацијских услова за КО Вождовац. Од стране Града Београда, Сектора за издавање локацијских услова и грађевинске послове за објекте јавне намене и велике инвестиције, у поступку обједињене процедуре, достављен му је Закључак од 19.08.2019. године, којим је одбачен захтев тужиоца за издавање локацијских услова за изградњу рециклажног дворишта у Београду на кат. парц. бр. .../... КО Дана 09.05.2019. године је одржан састанак са темом о стању урбанистичке документације за изградњу рециклажних дворишта, сортирних станица и трансфер станица по локацијама, ком су присуствовали тужилац, тужени „TOTAL ENGINEERING“ ДОО и представници Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове и Секретаријата за животну средину. Из службене белешке са предметног састанка утврђено је да се у одељку „Закључци“ јасно наводи да целокупан посао у вези са пријавом СЕОР (обједињеном процедуром издавања грађевинских дозвола) ради тужилац. Дана 25.10.2019. године тужени су примили изјаву о раскиду Уговора о јавној набавци услуга од 14.12.2017. године, у којој се наводи да се 25.10.2018. године узима као дан престанка дејства наведеног уговора и којим се од тужених потражује комплетна урбанистичко - техничка документација, која је сачињена до тренутка пријема изјаве о раскиду. Дана 26.11.2019. године, тужени су примили опомену тужиоца пред тужбу са позивом да тужени у року од 8 дана од дана пријема опомене уплате 23.388.000,00 динара на рачун тужиоца. Тужени „TOTAL ENGINEERING“ ДОО је упутио тужиоцу одговор на опомену и раскид сматрајући да нема основа за раскид извршеног уговора.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови закључују да тужбени захтев није основан. Према закључку нижестепених судова, уговором нису

биле предвиђене, као обавезе тужених: спровођење поступака прибављања локацијских услова, поступка прибављања грађевинске дозволе и слично, већ тужиоца као инвеститора, па поступци и одлуке надлежних органа, поводом неизвршених обавеза - које нису биле уговорна обавеза тужених, не могу представљати основ за потраживање. Сматрају да није проузрокована повреда уговора, односно неиспуњење, по основу чега би тужилац имао право на накнаду штете. Указали су на то да тужилац није предложио извођење доказа на околност које то детаљно и прецизно уговорне обавезе тужени нису испунили и колика би била новчана вредност истих у односу на укупно плаћену накнаду тужиоцу. Тек годину и по дана након испуњења обавеза, тужилац је упутио туженима обавештење о раскиду уговора. Следом, нижестепени судови закључују да тужилац неосновано потражује утужени износ, на име накнаде уговорне штете, јер тужилац није доказао у току поступка да је претрпео какву штету због нечињења, или неиспуњења уговорних обавеза од стране тужених, нити да је штета узрочно-последично повезана са радњама, или пропустима тужених. Коначно, како предметни уговор није могао бити раскинут изјавом тужиоца од 24.10.2019. године, то према становишту нижестепених судова, није основан захтев тужиоца за солидарно обавезивање тужених на враћање уплаћене накнаде за извршене услуге од 23.388.000,00 динара са законском затезном каматом, постављеног као последица раскида уговора према члану 132. ст. 2. ЗОО, нити исти може бити основан као накнада делимичне или потпуне уговорне штете у смислу члана 262. и 266. ЗОО.

Ревидент у ревизији истиче да је другостепени суд оцењивао основаност тужбеног захтева позивајући се на институт накнаде штете због повреде уговорних обавеза, те да је тужба поднета ради повраћаја датог, а не ради накнаде штете. Такође, указао је на то да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је пропустио да примени одредбу члана 606. ст. 2, чл. 615. став 2. и чл. 619. Закона о облигационим односима, те је немогуће да му је таква законска обавеза била непозната.

Врховни суд налази да су наводи ревидента неосновани и да су нижестепени судови правилно применили материјално право и правноснажно одбили тужбени захтев.

Одредбом члана 60. Закона о планирању и изградњи прописано је да се урбанистички пројекат израђује када је то предвиђено планским документом или на захтев инвеститора, за потребе урбанистичко - архитектонског обликовања површина јавне намене и урбанистичко архитектонске разреде локације. Према члану 61. истог закона, урбанистички пројекат се израђује за једну или више катастарских парцела на овереном катастарско топографском плану.

Одредбом члана 600. Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о делу посленик (предузимач, извођач радова) обавезује да обави одређени посао као што је израда или оправка неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада и сл, а наручилац се обавезује да му за то плати накнаду.

У складу са цитираним законским одредбама, нижестепени судови су утврдили да су тужени у свему извршили уговорени посао за који им је тужилац платио накнаду. Наиме, обавеза тужених је била искључиво израда урбанистичко - техничке документације. Према чињеничном утврђењу, предмет уговорене обавезе тужених није било спровођење поступака прибављања локацијских услова, поступка прибављања

грађевинске дозволе и сл. Утврђено је из садржине налаза и мишљења вештака архитектонске струке да је могуће без формално издатих локацијских услова израдити пројекат, јер су у питању правила градње преузета из планских докумената која су врло предвидива. У локацијским условима не може да стоји ништа што није предвиђено планским документом. Такође, према уговору, услов за плаћање достављених пројеката није предвиђало да морају бити потврђени од стране надлежних органа, односно органа локалне самоуправе у смислу члана 63. Закона о планирању и изградњи.

Ревидент је у ревизији истицао да је погрешно примењен институт накнаде штете, а не повраћаја датог. Међутим, Врховни суд указује на то да суд није везан правним основом. Уколико нису испуњени услов за примену једног правног института, суд свакако може испитати да ли је тужбени захтев основан са становишта неког другог правног института. Нижестепени судови су испитивали основаност тужбеног захтева како у погледу враћања датог као последице евентуалног раскида уговора, тако и у погледу накнаде штете услед повреде уговорне обавезе.

Тужилац је указивао на то да тражи повраћај датог услед раскида уговора будући да уговорна обавеза није испуњена како је уговорено. У складу са овим наводима, правилан је закључак нижестепених судова да се у смислу члана 131. Закона о облигационим односима уговор не може раскинути због неиспуњења незнатног дела обавезе. Нижестепени судови су правилно указали на то да тужилац није оспоравао веродостојност потписаног Записника о квалитативном пријему пројекта по јавној набавци од 19.03.2018. године. Током поступка је утврђено да су тужени испунили своју обавезу из уговора јер су урбанистичке пројекте, који су били предмет уговора са прилозима и који су у складу са понудом, записнички предали тужиоцу у уговореном року од 90 дана. Испуњење обавезе тужених без примедби и рекламација тужилац је потврдио потписивањем Записника од 19.03.2018 године, а што је по члану 6. уговора био и услов за исплату цене за потпуно извршен посао уз достављање исправне фактуре. Из изјава саслушаних законских заступника, сведока и записника са састанка утврђено је да је тужилац делимично спроводио даље административне процедуре и наилазио на низ потешкоћа у доказивању власништва над предметним парцелама као и одустанак градоначелника од реализације пројекта на локацији Стари град што све нису недостаци проузроковани радом тужених, нити су тужени на њих могли да утичу. Урбанистички пројекти, које су израдили тужени, а који нису прошли процедуру потврђивања нису били одбијени у потпуности, у смислу члана 63. став 6. Закона о планирању и изградњи већ их је Комисија за планове Града Београда упутила на исправку према примедбама носиоца јавних овлашћења и других заинтересованих странака, које су се тичале власничких односа и недостатак сагласности сувласника кат. парцела. Одлуке надлежних органа у том смислу не могу представљати доказ да тужени није извршио своје уговором предвиђене обавезе. Задатак тужених према уговору је била израда урбанистичког пројекта са пројектом парцелизације, идејног решења за потребе прибављања локацијских услова и пројекта за грађевинску дозволу за потребе прибављања грађевинске дозволе као и пројекат за извођење у обиму и на начин дефинисан техничком спецификацијом. Из наведеног, као и налаза и мишљења вештака, утврђено је да обавеза тужених није била да уз потребну документацију коју прикупља сам инвеститор, предају урађене пројекте институцијама тј. надлежним органима. Тужилац неке од пројеката није употребио иако су се стекли сви услови. Стога су нижестепени судови извели правилан закључак да тужилац није могао да раскине уговор упућивањем писменог раскида уговора због неизвршења 24.10.2019.

године и да писмена изјава тужиоца од наведеног датума није произвела правно дејство раскида због неизвршења. Стога, нема места примени члана 132. став 2. Закона о облигационим односима, која прописује да ако је једна страна извршила уговор потпуно или делимично, има право да јој се врати оно што је дала, из разлога што наведени члан предвиђа дејства раскида уговора, а што није конкретно случај.

Нема места ни примени члана 606. ст. 2. Закона о облигационим односима, будући да је истим предвиђена могућност раскида уговора ако материјал није подобан за наручено дело или ако би израда од захтеваног материјала могла нанети штету угледу посленика, што конкретно није случај. Такође, у погледу навода ревидента о скривеним недостацима, Врховни суд указује на то да се не може применити одредба чл. 615. ЗОО из разлога што немогућност спровођења поступка локацијских услова, поступка прибављања грађевинске дозволе и сл. није последица скривених недостатака у обављеном послу од стране тужених. Са тим у вези, правилно нижестепени судови указују на то да уговором и прилозима уговора о јавној набавци није било уговорено да је предаја захтева и вођење административних процедура обавеза добављача тужених, осим процедуре формирања грађевинских парцела, што су тужени урадили - где је (због других административних тешкоћа које не зависе од тужених), било могуће. Тужени нису имали пуномоћје за подношење захтева нити у поступку обједињене процедуре за издавање аката у остваривању права на изградњу и употребу објеката нити захтева за добијање услова носиоца јавних овлашћења као ни захтева за потврђивање урбанистичких пројеката. Следом напред наведеног, нема места примени ни члана 619. ЗОО на који ревидент указује, јер се не ради о недостатку који обављени посао чини неупотребљивим, нити се ради о недостатку који би био у супротности са изричитим условима уговора, да би тужилац из тог разлога могао раскинути уговор и захтевати накнаду штете.

Стога, како уговор није раскинут, а нижестепени судови нису утврдили да су тужени повредили своје уговорне обавезе, тј. утврдили су да су обавезе испунили како је уговорено, то су правилно извели закључак да тужилац нема право да потражује утужени износ ни у смислу члана 266. став 1. и 2. ЗОО.

Коначно, у складу са успехом тужених у спору, правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, донета на основу чл. 153., 154. и 163. Закона о парничном поступку.

Следом свега наведеног, неоснована је ревизија тужиоца, те је Врховни суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић